

KÖZGAZDASÁGTAN I.

BMEGT30A003

HÉTFŐ: 8:15–10:00 (Q-II)

HÉTFŐ: 10:15–12:00 (QAF15)

PIACSZERKEZETEK 2.

Monopolisztikus verseny, oligopólium, és játékelméleti megközelítés

25. és 28.1–5. FEJEZET

Dr. Ligeti Zsombor

ligetizs@kgt.bme.hu

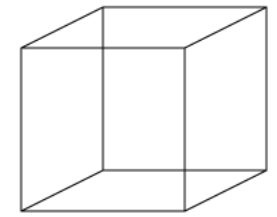
Fogadóóra: Kedd 12–14, QA215

2018.11.19.

ISMÉTLÉS

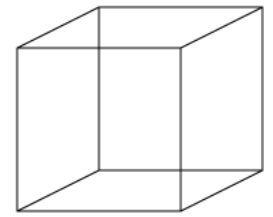
PIACSZERKEZETEK

„Piaci erő, hatalom”: a piaci ár feletti befolyás

	Tökéletes verseny	Monopolisztikus verseny	Oligopólium	Tiszta monopólium
Vállalatok száma	sok	sok	néhány	egy
Piaci verseny	erős	erős	korlátozott	nincs
Termék	homogén	differenciált	homogén v. differenciált	Homogén
Ármeghatározó pozíció	árelfogadó	ármeghatározó	ármeghatározó	ármeghatározó
Ár és határkölttség viszonya	$P=MC$	$P>MC$	$P>MC$	$P>MC$
Belépési korlátok	nincs	nincs	van	van
Hosszú távú gazdasági profit	nincs	nincs	van	van

Miről szól a mai előadás?

- Miért rúzsozzák magukat a lányok? Miért járnak kondizni a fiúk?
- Miért teszi a ruha az embert? És a kocsija?
- Rossz emberek vagyunk, ha nem engedjük be a sorba betolakodókat?
- Miként lesz a profitmaximalizálás költségminimalizálás, illetve ideológia? („dollárárverés”)

TARTALOM

1. PIACSZERKEZETEK

- 1.1. Monopolisztikus verseny – termékdifferenciálás
- 1.2. Oligopóliumok (duopóliumok)

1. JÁTÉKELMÉLETI MEGKÖZELÍTÉS

- 2.1. Fogalmak
- 2.2. Alapjátékok
- 2.3. Egy duopóljáték

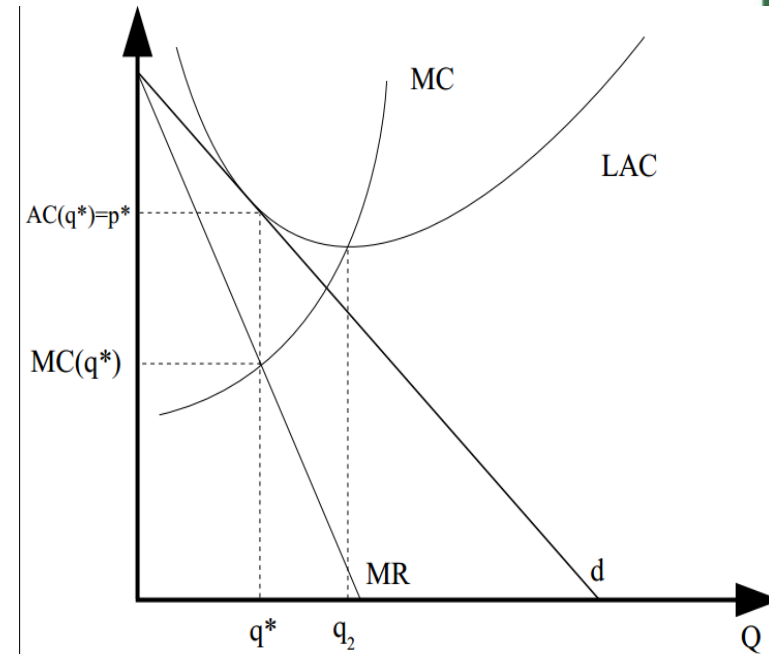
1. PIACSZERKEZETEK

1.1. Monopolisztikus verseny

- Legelterjedtebb piaci struktúra:
közeli helyettesítő vállalatok halmaza
- „**Monopól**” – van némi piaci ereje: d_i negatív lejtésű
- „**Verseny**” – árakkal és termékválasztékkal:
 - Egyéni keresleti fv. (d_i) rugalmas (lapos), ha sokan vannak
- **Termékdifferenciálás** (márkamegjelölés)

Monopolisztikus verseny

- Nincs belépési korlát →
→ NINCS HT gazd. π
 - AC érinti a d_i -t
- **Zérus $\pi \neq$ hatékonyság**

55. ábra: A monopolisztikusan versenyző vállalat hosszú távú egyensúlya

- Túlzsúfolt piac, kapacitásfölösleg, méretgazdaságosság
 - Kevesebb váll. → hatékonyabb, de **termékválaszték csökken**

Termékdifferenciálás

- Lokációs modell
 - 2 fagylaltárus
 - Benzinkutak autópálya két oldalán
 - Starbucks a pályaudvarokhoz
- **Egy kétpártú demokráciában miért csak egy párt van?** → kevés lesz a termékdifferenciálás?
- De ha a fogyasztót meggyőzi, hogy nincs közeli helyettesítője → magasabb árat szabhat meg. → **MARKETING** „termékpozicionálás”.

1.2. Oligopólium

1. A monopolisztikus verseny is az egyik fajtája
2. **Duopólium**: 2 vállalat (p_1, q_1, p_2, q_2)
 - **Stratégiai kapcsolatok elemzése** (azonos termék)
- 2.1. Egyik vállalat hamarabb hoz ár vagy mennyiségi döntést: ár-, ill. mennyiségvezérlő, másik „követő”. ➔ **Szekvenciális játékok**
- 2.2. Egyidejű döntések ➔ **Szimultán játékok**
- 2.3. Összejátszás ➔ **Kooperatív játékok.**

2. JÁTÉKELMÉLETI MEGKÖZELÍTÉS

2.1. Fogalmak

„PAPI”:

- **Players** (játékosok): 2
- **Actoins** (stratégiák): 2
- **Payoffs** (kifizetések): kifizetési mátrix
- **Information** (információ): ki mit tud

2.2. Alapjátékok

2x2-es játékok:

- Fogolydilemma
- Nemek harca
- Vezérürü
- Gyáva nyúl

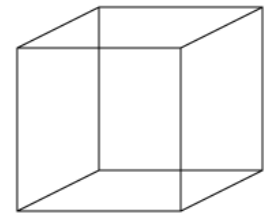
2.3. Duopól játék (játékelméleti megközelítés – fogolydilemma)

	KOOPERÁL / emel	NEM KOOPERÁL / nem emel
KOOPERÁL / emel	10; 10	2; 14
NEM KOOPERÁL / nem emel	14; 2	8; 8

- **Domináns stratégia** → itt nem a kooperatív stratégia
- **Nash-egyensúly:** parciálisan legjobb válasz a többiek stratégiájára, egyénileg nem érdemes változtatni
- **Pareto-javítás**

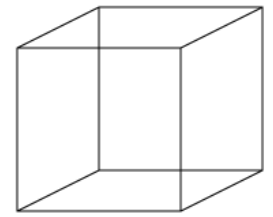
Pareto-optimum

(társadalmi hatékonyság javítása)

- **Legalább egy valaki helyzete javul, miközben senki másé nem romlik.**
- Árstratégia kedvező:
 - Gyógyszercég Afrikában olcsóbban dobja piacra a termékét.
(többen hozzájutnak, és lesz π növekmény is)
- Árstratégia kedvezőtlen:
 - Diák 50\$-ért hozzájut a vonatjegyhez (MU=55\$)
 - Az első osztályon a jegy 100\$
 - A vonat tele van, de Valaki 95\$-ért utazna.
 - Kirúgom a diákot és adok neki 60\$-t → 5\$-ra jobban jár
 - Eladom a jegyét 90\$-ért a Valakinek → utazik + 5\$ marad
 - Cég bevétele nő → bevétel nő 30\$-ral

MIT TANULTUNK MA?

1. PIACSZERKEZETEK

- 1.1. Monopolisztikus verseny – termékdifferenciálás
- 1.2. Oligopóliumok (duopóliumok)

1. JÁTÉKELMÉLETI MEGKÖZELÍTÉS

- 2.1. Fogalmak
- 2.2. Alapjátékok
- 2.3. Egy duopóljáték